

ÚVOD

Slavení tajemství Velikonoc ve východní křesťanské tradici, takové je hlavní téma předloženého čísla. Jsou mu věnovány tři příspěvky. Mlada Mikulicová seznamuje čtenáře s koptsko-arabskými liturgickými texty, a to na příkladu dvou liturgických knih: euchologion (*chulāḡī*) a agpíja. První jmenovaná obsahuje kromě jiného tři kanonické anafory (svatých Basila, Řehoře a Marka). Obsahem agpíje je sedmero kanonických, původně mnišských modliteb hodinek. Pro koptsko-arabské liturgické texty je charakteristický bohatý jazyk Písma a starobylé křesťanské tradice. Tematicky se soustředí na oběť Krista na kříži, a to v souvislosti s jeho obětí v liturgii. Texty odrážejí božskou ekonomii spásy, a to zejména vtělení Božího syna, jeho ukřižování pro lidské hříchy, smrt a sestup do podsvětí a zmrtvýchvstání a nanebevstoupení do slávy Otce.

Karel Sládek hodnotí z pohledu duchovního rozvoje osobnosti interpretaci velikonočního tajemství v byzantském ritu. Cesta *obrácení, očištění, osvícení a sjednocení* rozpracovaná v mystické teologii je interpretována v souvislosti s posloupností liturgického období předvelikonočního půstu i samotného Svatého týdne. Autor pracuje jednak s velikonočními liturgickými texty byzantského ritu, ale také s odbornými interpretacemi Velikonoc východních, zejména ruských teologů.

Tomáš Mrňávek přináší ve své studii detailní rozbor zvláštní bohoslužby byzantského ritu nazývané tzv. liturgií Předem posvěcených chlebů. Svě místo nachází v postní době a obsahuje již konsekrovanou materii z předchozí liturgie.

Netematická část je tvořena třemi příspěvky. Biblistka Mirej Ryšková analyzuje dva novozákonní tzv. řády domácnosti, a to v listech Efezským a Koloským. Ideál fungování domu (mikrokosmos) je obrazem

fungování celé křesťanské obce (makrokosmos). Z tohoto pohledu přestávají být rodinné a zaměstnanecké vztahy výlučně soukromou záležitostí domácnosti. Reciproční láska a úcta mezi partnery je poměřována láskou Krista k církvi. Zakotvenost v Kristu způsobuje podle svatopisce radikální obnovu vztahů a překonává dosavadní řád. A to nejen ve vzájemném vztahu manželů, nýbrž také napříč generacemi. Základní otázkou proto není, kdo je pánem, nýbrž jak nejlépe žít spolu s Kristem onu realitu, do níž je člověk okolnostmi postaven. Uvedené domácí (stavovské) řády tedy nesankcionují ani patriarchální model rodiny, ani otroctví, nýbrž tyto danosti chápou ve světle evangelia. Užití moci a síly je překročeno Ježíšovým odhodláním vydávat se za druhé. Proměnlivá sociální struktura je zde zakotvena do Božího řádu lásky. Autorka proto hodnotí uvedené texty jako počátek křesťanské sociální nauky.

Pavel Frývaldský tematizuje eklesiologii Josefa Ratzingera, a to v její úzké vazbě na 2. vatikánský koncil. Církev jako Boží lid vzniká z Kristova těla. Církev je však nezbytným subjektem zjevení. Církev povstává ze svátostí, zejména ze svátosti eucharistie. Tato skutečnost není nahraditelná sebelepšími sociálními konstrukty. Proto vyslovuje Ratzinger odvážnou tezi, že „krize církve je krizí liturgie“. Slavení eucharistie je totiž pro církev konstitutivní. Je-li církev bez Krista mrtvá, je na druhé straně Kristus bez církve nepoznatelný, neboť církev je předpokladem poznání skutečného Krista. Ten se bez ní ztrácí v množství historických hypotéz. Ratzinger rozpracovává koncilní koncept zjevení a staví se proti jednostranné kanonizaci historicko-kritické metody výkladu Bible. Synchronní i diachronní společenství církve představuje významný korektiv badatelského individualismu.

Petr Štica věnuje svou studii analýze sociální nauky katolické církve se zvláštním zřetelem k tématu migrace. Představuje ve svém příspěvku způsoby argumentace hlavních magisteriálních textů (koncilní dokumenty, papežské encykliky a dokumenty aj.). Ve druhé části studie představuje a analyzuje hlavní principy reflektované argumentace: světoobčanského a politického principu sociálního učení církve.